ДОНИШГОҲИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ ФИЗИКА
КАФЕДРАИ ФИЗИКАИ ҶИСМҲОИ САХТ

СИЛЛАБУС (БАРНОМАИ ВАСЕЪИ КОРӢ) АЗ ФАННИ “МЕТРОЛОГИЯ, СТАНДАРТИЗАТСИЯ ВА СЕРТИФИКАТСИЯ” БАРОИ ДОНИШҶӮЁНИ КУРСИ СЕЮМИ ИХТИСОСИ МЕТРОЛОГИЯ, СТАНДАРТИКУНОНӢ ВА СЕРТИФИКАТСИЯ – 54010104

Фанни таълимӣ: метрология, стандартизатсия ва сертификатсия

Ихтисос: метрология, стандартикунонӣ ва сертификатсия – 54010104

Ҳаҷми соатҳои таълимӣ – 4 кредит (96 соат)

Лексия -– 48 соат (2 кредит)

Машғулияти лабораторӣ – 24 соат (1 кредит)

Машғулиятҳои амалӣ – 24 соат (1 кредит)

Курс – 3, семестри 2-юм

ДУШАНБЕ – 2025

СИЛЛАБУС

(барномаи васеъи корӣ) аз ҷониби ассистенти кафедраи физикаи ҷисмҳои сахт аз фанни метрология, стандартизатсия ва сертификатсия донишҷӯёни курси 4 – уми шуъбаи рӯзонаи ихтисоси метрология, стандартикунонӣ ва сертификатсия – 54010104 мураттаб шудааст.

Ном ва насаби омӯзгор	Курс	3	Ҷадвали дарсҳо
ассистенти кафедра Исматов Ш.П.	семестр	2	
	Шумораи кредитҳо	6	
Суроғаи омӯзгор: Кафедраи физикаи ҷисмҳои сахт утоқи 105, бинои таълимии №16, Тел: 988-58-84-91	Лексия	48 с	Душанбе, 8^{00}-9^{50} (ауд. С.308)
	Машғулияти амалӣ	24 с	Чоршанбе, 12^{00}-13^{50} (ауд. С.308)
	Машғулияти лабораторӣ	24 с	Панҷшанбе, 8^{00}-9^{50} (ауд. С.308)
	КМРО	-	
	Қабули КМД	-	
	Шакли назорати ҷамъбастӣ	Имтиҳон	

Барномаи кории таълимӣ дар асоси Стандарти давлатии таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин дар асоси Низомномаи низоми кредитии таҳсилот дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон (Қарори мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.12. 2016, №19/24) ва мазмуну мундариҷаи ҳадди ақали Барнома (Стандарт) - и давлатии таҳсилотии метрология, стандартикунонӣ ва сертификатсия аз 11.06.2005 ки бо Қарори Мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.12.2017 г. 2016, №19/24) тасдиқ гардидааст, тартиб дода шудааст.

Дар маҷлиси кафедра, суратмаҷлиси № 6 аз «20» январи соли 2025 тасдиқ гардидааст.

Мудири кафедра _____________ н.и.ф.м, Шоимов Э.Ҷ.

Дар асоси қарори шӯрои илмию методии факултети физика аз «5» январи соли 2025, суратмаҷлиси № 5 баррасӣ ва барои истифода дар раванди таълим тавсия дода шудааст.

Раиси Шӯрои илмӣ-методии факултет, н.и.п. Истамов Ф.Х

ФАСЛИ I: ҚИСМИ ТАШКИЛӢ – МЕТОДӢ

1.1. Фанни таълимии “Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия” дар нақшаҳои таълимии ихтисоси метрология, стандартикунонӣ ва сертификатсия факултети физика мақоми фанни ҳатмиро касб карда, дар ташаккулёбии донишҷӯ ҳамчун мутахассиси баландихтисос мавқеи яке аз фанҳои асосиро ишғол намудааст.

1.2. Тавсифи мухтасари фан

Фанни «Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия» фанни ҳатмии қисми тағйирёбандаи таълимӣ-касбӣ мебошад**.**

1.3. Мақсад ва вазифаҳои фан

Нақшаи корӣ оид ба фанни «Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия » дар асоси талаботҳои стандарти таълимӣ тартиб дода шуда, дар он маълумоти мушаххас оид ба мақсад вазифаи фан, омода сохтан барои ҳалли масъалаҳои оиди корҳои ташкилӣ, илмӣ ва техникӣ ҳангоми сертификатсияи маҳсулот мебошад.

Вобаста аз мақсад, дар ҷараёни омӯзиши фанни «Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия» вазифаҳои зерин ҳал карда мешаванд:

- заминаи меъёрӣ ва технологияи иҷрои корҳои сертификатсияшуда;
- баҳодиҳии самаранокӣ ва самаранокии схемаҳои сертификатсияи хизматрасонӣ ва маҳсулот;
- муайян ва назорат кардани сифати маҳсулот ҳангоми сертификатсия;

1.6. Талаботҳои асосӣ доир ба қисматҳои фан ва омӯзиши он:

1.6.1. Талабот нисбат ба сатҳи азхудкунии фан (салоҳиятҳои касбӣ).

Дар натиҷаи омӯзиши фан донишҷӯ бояд:

а) донад:

– мафҳумҳои асосии стандартизатсия ;

– ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия

– низомҳои ҳуқуқии сертификатсия;

б) тавонад:

– таҳия ва татбиқи системаҳои сертификатсия;

– нақшаи кор оид ба сертификатсия ва стандартизатсия;

– таҳияи дастгирии метрологии санҷишҳои сертификатсияшуда;

в) дар амал татбиқ карда тавонад:

– схемахои сертификатсияи махсулот, кор ва хизматхоро интихоб намоянд;

– таҳияи системаҳои сертификатсия, аудити сифат (система, маҳсулот, раванд)

– санҷиши баҳодиҳии мутобиқати сифати маҳсулот, хизматрасонӣ ва кормандон ба талаботи ҳатмӣ;

Шаклҳо – лексия, дарсҳои амалии аудиторӣ, омодасозии маърӯзаҳо ба конфронс, кори мустақилонаи ҷорӣ, иҷро намудани ҳалли супоришҳои шартӣ вобаста ба ҳар як мавзуъ, иҷрои корҳои мустақилона, навиштани мазмуни мухтасар (конспект).

Усулҳо – ҳалли супоришҳо, омодасозии маърӯзаҳо, иҷрои корҳои мустақилона, мубоҳисаҳо, қабули тест ва монанди инҳо.

Ҳангоми гузаронидани дарсҳои амалӣ истифодабарии маҷмӯи дар ихтиёрдоштаи техникаи электронӣ тавсия дода мешавад: тахтаи электронӣ. Маводҳои асосии шарҳдиҳанда (плакатҳо намунаи автоматикунӣ, графикҳо) барои истифодабарии мувофиқ (намоишҳо, дискҳо) бояд пешакӣ омода карда шаванд. Ҳангоми дар дарсҳои амалӣ гузаронидани пурсиш истифода аз маҷмӯи тестҳо ба манфиати кор мебошад.

Нақшаи тақвимӣ-мавзӯи фанни таълимии «Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия»

Миқдори умумии кредитҳо 4 (96 соат)

Машғулиятҳои аудитории лексионӣ-назариявӣ – 2 (48 соат)

Мағулиятҳои амалӣ – 1 (24 соат)

Машғулияти лабораторӣ – 1 (24 соат)

2.2. Нақшаи умумии тақвимии мавзӯҳои фанни таълимӣ

Мундариҷаи фан

№	Ҳафта	Номгӯи мавзӯҳо ва фаслҳо	Дарсҳои аудиторӣ			Ҳамагӣ	Адабиёт
			Лексия	лабораторӣ	амалӣ		
МАСЪАЛАҲОИ СТАНДАРТИЗАТСИЯ ВА СЕРТИФИКАТСИЯ							
1.	I	Мавзӯи 1. Маълумоти умумӣ дар бораи стандартизатсия. Истилоҳот ва мафҳумҳои асосии стандартизатсия.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 5
2.	II	Мавзӯи 2. Мақомот ва хадамотҳо дар соҳаи стандартизатсия. Кумитаҳои техники оид ба стандартизатсия.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1 ,2, 5
3.	III	Мавзӯи 3. Низоми давлатии стандартизатсия. Мақсад ва вазифаҳои стандартизатсия.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 2, 5, 7, 8
4.	IV	Мавзӯи 4. Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия. Намудҳои стандарт.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 2, 5,
5.	V	Мавзӯи 5. Тартиби таҳия ва истифодаи стандартҳо. Талабот ба сохти стандарт.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 2, 4,
6.	VI	Мавзӯи 6. Усулҳои стандартизатсия. Намудҳои усули стандартизатсия.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 7, 8, 9
7.	VII	Мавзӯи 7. Ташкилотҳои байналхалқӣ оид ба стандартизатсия. Ҳамкории байналхалқӣ дар соҳаи стандартизатсия.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 8, 9
8.	VIII	Мавзӯи 8. Стандарт ва регламенти техникӣ. Мафҳумҳои асосии бамеъёрдарории техникӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 8,10
9.	IX	Мавзӯи 9. Сохтор ва мундариҷаи регламентҳои техникӣ. Тартиби таҳияи регламентҳои техникӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 8,10
10.	X	Мавзӯи 10. Сертификатонӣ. Истилоҳот ва мафҳумҳои асосӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 5
11.	XI	Мавзӯи 11. Аккредитонӣ. Ҳуқуқ ва уҳдадориҳои дархосткунандагони аккредитонӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 5, 10
12.	XII	Мавзӯи 12. Таърихи рушди сертификатонӣ. Мақсад ва принсипҳои сертификатонӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 7
13.	XIII	Мавзӯи 13. Эълом кардани мутобиқат. Тартиби амалиградонии сертификатонӣ.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 4
14.	XIV	Мавзӯи 14. Сертификатонии низоми сифат. Мафҳуми сифат.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 1, 8
15.	XV	Мавзӯи 15. Усулҳои муайян намудани сифати маҳсулот. Нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 3,9
16.	XVI	Мавзӯи 16. Идоракунии сифати маҳсулот. Стандартҳои низоми менеҷменти сифат.	3	1.5	1.5	6	Адабиёт: 5, 10
Ҷамъ:			48	24	24	96	

2.3. МУНДАРИҶАИ МАВЗУҲО ВА ФАСЛҲОИ ҶУДОГОНАИ ФАННИ ТАЪЛИМӢ

Мавзӯи 1. Маълумоти умумӣ дар бораи стандартизатсия. Ислоҳот ва мафҳумҳои асосии стандартизатсия.

Мавзӯи 2. Мақомот ва хадамотҳо дар соҳаи стандартизатсия. Кумитаҳои техники оид ба стандартизатсия.

Мавзӯи 3. Низоми давлатии стандартизатсия. Мақсад ва вазифаҳои стандартизатсия.

Мавзӯи 4. Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия. Намудҳои стандарт.

Мавзӯи 5. Тартиби таҳия ва истифодаи стандартҳо. Талабот ба сохти стандарт.

Мавзӯи 6. Усулҳои стандартизатсия. Намудҳои усули стандартизатсия.

Мавзӯи 7. Ташкилотҳои байналхалқӣ оид ба стандартизатсия. Ҳамкории байналхалқӣ дар соҳаи стандартизатсия.

Мавзӯи 8. Стандарт ва регламенти техникӣ. Мафҳумҳои асосии бамеъёрдарории техникӣ.

Мавзӯи 9. Сохтор ва мундариҷаи регламентҳои техникӣ. Тартиби таҳияи регламентҳои техникӣ.

Мавзӯи 10. Сертификатонӣ. Истилоҳот ва мафҳумҳои асосӣ.

Мавзӯи 11. Аккредитонӣ. Ҳуқуқ ва уҳдадориҳои дархосткунандагони аккредитонӣ.

Мавзӯи 12. Таърихи рушди сертификатонӣ. Мақсад ва принсипҳои сертификатонӣ.

Мавзӯи 13. Эълом кардани мутобиқат. Тартиби амалиградонии сертификатонӣ.

Мавзӯи 14. Сертификатонии низоми сифат. Мафҳуми сифат.

Мавзӯи 15. Усулҳои муайян намудани сифати маҳсулот. Нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот.

Мавзӯи 16. Идоракунии сифати маҳсулот. Стандартҳои низоми менеҷменти сифат.

2.3. МУНДАРИҶАИ КОРИ МУСТАҚИЛОНАИ ДОНИШҶӮ

Кори мустақилонаи донишҷӯ - ҳамчун амали донишҷӯ дар ҷодаи мустақилона аз худ намудани барномаи таълимии фан аз рӯи мавзуъҳо ва супоришҳои пешбинишуда ба шумор рафта, аз ҷониби муассисаи таҳсилоти олии касбӣ (кафедра) бо адабиёти таълимию методӣ ва дастурҳо пурра таъмин гардонида мешавад. Кори мустақилонаи донишҷӯ дар шароити татбиқи низоми кредитии таҳсилот дар ду шакл иҷро карда мешавад:

-кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (КМРО);

-кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД).

МУНДАРИҶАИ КМРО

Машғулияти амалӣ яке аз шаклҳои фаъолияти таълимии донишҷӯён ба шумор рафта, алоқамандии мантиқиро бо таълими назариявӣ, ба самти амалия равон сохтани фанҳои таълимии алоҳида ва тайёрии пурраи донишҷӯёнро ҳамчун мутахассис таъмин менамояд. Дар машғулияти амалӣ донишҷӯён қоида ва усулҳои истифодабарии амалии донишҳои ба таври назариявӣ аз фанни таълимӣ азхуднамударо омӯхта, маҳорат ва малакаи ҳалли масъалаҳои мушаххасро дар асоси маълумоти илмии гирифтаашон дар худ ташаккул медиҳанд.

Мақсад аз гузаронидани КМРО ташаккул додани қобилияти дарккунӣ, ба таври эҷодӣ ва мустақилона фикр рондани донишҷӯён буда, дар рафти он мустаҳкамкунӣ, васеъгардонӣ ва шарҳи донишҳои ба таври назариявӣ гирифта ба амал меояд, ки бояд ба ташаккул ёфтани салоҳиятҳои касбии донишҷӯён мусоидат кунад.

Кори мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор - дар шакли супоришҳои тестӣ, реферат, маҷмӯи вазифаҳои хонагӣ, эссе, муаррифӣ (презентатсия)-и маводи ҷамъоварда, дифои кор (лоиҳа)-ҳои курсӣ, ҳисобот оид ба таҷрибаомӯзӣ ва ғайра иҷро гардида, аз тарафи омӯзгор баҳогузорӣ мешавад.

Мавзуъ №	ҳафта	Мундариҷаи машғулиятҳои амалӣ (КМРО)
		Қисми I. Масъалаҳои стандартизатсия ва сертификатсия
Мавзӯи 1. Маълумоти умумӣ дар бораи стандартизатсия. Ислоҳот ва мафҳумҳои асосии стандартизатсия.	I	Маълумоти таърихӣ Нақши стандартизатсия дар хоҷагии халқ Мақомот ва хадамоти стандартизатсия
Мавзӯи 2. Мақомот ва хадамотҳо дар соҳаи стандартизатсия. Кумитаҳои техники оид ба стандартизатсия.	II	Низоми давлатии стандартизатсия Мақсад ва вазифахои стандартизатсия
Мавзӯи 3. Низоми давлатии стандартизатсия. Мақсад ва вазифаҳои стандартизатсия.	III	Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия Намудҳои стандарт

Мавзӯи 4. Ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия. Намудҳои стандарт.	IV	Тартиби таҳия ва истифодаи стандартҳо Талабот ба сохти стандарт
Мавзӯи 5. Тартиби таҳия ва истифодаи стандартҳо. Талабот ба сохти стандарт.	V	Усулҳои стандартизасия Назорати давлатии риояи талаботи стандартно Системаи байнидавлатии стандартизатсия
Мавзӯи 6. Усулҳои стандартизатсия. Намудҳои усули стандартизатсия**.**	VI	Ҳамкории байналхалқӣ дар соҳаи стандартизасия Стандарт ва регламента техники
Мавзӯи 7. Ташкилотҳои байналхалқӣ оид ба стандартизатсия. Ҳамкории байналхалқӣ дар соҳаи стандартизатсия.	VII	Максад ва принсипҳои асосии ба меъёрдарории техники Мундариҷаи регламентҳои техники
Мавзӯи 8. Стандарт ва регламенти техникӣ. Мафҳумҳои асосии бамеъёрдарории техникӣ.	VIII	Сохтори регламентҳои техники Асосҳои ҳуқуқии регламентҳои техникӣ
Мавзӯи 9. Сохтор ва мундариҷаи регламентҳои техникӣ. Тартиби таҳияи регламентҳои техникӣ.	IX	Баҳодиҳии мутобикат Аккредитатсия
Мавзӯи 10. Сертификатонӣ. Истилоҳот ва мафҳумҳои асосӣ.	X	Низоми давлатии аккредитонй Таърихи рушди сертификатсия
Мавзӯи 11. Аккредитонӣ. Ҳуқуқ ва уҳдадориҳои дархосткунандагони аккредитонӣ.	XI	Сертификатсияи ҳатмӣ ва ихтиёрӣ Эълом кардани мутобиқат
Мавзӯи 12. Таърихи рушди сертификатонӣ. Мақсад ва принсипҳои сертификатонӣ.	XII	Тартиби амалигардонии сертификатсия Иштирокчиёни сертификатсия
Мавзӯи 13. Эълом кардани мутобиқат. Тартиби амалиградонии сертификатонӣ.	XIII	Мафхуми сифат Усулҳои муайян намудани сифати махсулот
Мавзӯи 14. Сертификатонии низоми сифат. Мафҳуми сифат.	XIV	Ҷиҳатҳои инсонии сифат Идоракунии сифати маҳсулот
Мавзӯи 15. Усулҳои муайян намудани сифати маҳсулот. Нишондиҳандаҳои сифати маҳсулот.	XV	Стандарти силсилаи ИСО 9000
Мавзӯи 16. Идоракунии сифати маҳсулот. Стандартҳои низоми менеҷменти сифат.	XVI	Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон”
Ҷамъ дар қисми I		16

2.5. Шарҳи мухтасари супоришҳо барои кори мустақилонаи донишҷӯ (КМД)

Корҳои мустақилонаи донишҷӯ (КМД) тарзи фаъол ва мақсадноки аз худ намудани дониш, ташаккул додани малака ва маҳорати сермаҳсули эҷодии ӯ бе иштироки фаъоли омӯзгор дар ин раванд мебошад. Тамоми навъҳои корҳои мустақилонаи донишҷӯ ҳатмӣ ва назоратшаванда мебошанд. Корҳои мустақилонаи донишҷӯ омода гардидани донишҷӯро ба машғулиятҳои дарсии ҷорӣ таъмин менамоянд. Натиҷаи иҷрои корҳои мустақилонаи донишҷӯ дар фаъолона ширкат варзидан ҳангоми баргузор шудани машғулиятҳои аудитории лексионӣ-назариявӣ ва амалӣ, семинарҳо, корҳои лабораторӣ ва супурдани тестҳо ва дигар шаклҳо ифода мегардад. Баҳои дар натиҷаи иҷрои корҳои мустақилона бадастовардаи донишҷӯён барои баҳои ҷамъбастии азхудкунии фанҳои таълимӣ аз ҷониби онҳо асос мегардад. Ҷамъбасти натиҷа ва баҳодиҳӣ ба корҳои мустақилонаи донишҷӯ муттасил, давра ба давра дар ҳузури тамоми донишҷӯёни гурӯҳи академӣ амалӣ гардонида мешавад. Натиҷаҳои бадастовардаи донишҷӯ оид ба корҳои мустақилона ҳангоми гузаронидани аттестатсияи ҷамъбастӣ аз рӯи фанни таълимӣ ба эътибор гирифта мешаванд.

Тарзҳои иҷро намудани корҳои мустақилонаи донишҷӯ дар асоси барномаҳои таълимии фанни “Метрология, стандартизатсия ва сертификатсия” ва нақшаи таълимии ихтисоси мазкур чунин муқаррар карда шудааст:

Номгӯи мавзуҳои дарсӣ	Супориш	Мухлати супоридан	Ҳаҷм ва тартиби барасмиятдарории корҳо
Мавзӯи 1. Исгилоҳот ва мафҳумҳои асосии стандартизатсия	Вазифаи хонагӣ – тартиб додани мафҳумҳои стандартизатсия	Ҳафтаи 1	Супоридани маърузаи хаттӣ ва ҷавоб додан ба саволҳо (на кам аз 4-5 саҳ.)

Мавзӯи 2. Кумитаҳои техники оид ба стандартизатсия	Вазифаи хонагӣ – низоми давлатии стандартизатсия	Ҳафтаи 2	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 3. Принсипҳои стандартизатсия	Вазифаи хонагӣ – ҳуҷҷатҳои меъёрӣ оид ба стандартизатсия	Ҳафтаи 3	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 4. Дараҷаҳои стандарт	Вазифаи хонагӣ – тартиби таҳия ва истифодаи стандартҳо	Ҳафтаи 4	Супоридан дар шакли хаттӣ.
Мавзӯи 5. Талабот ба ишорати стандарт	Вазифаи хонагӣ – усулҳои стандартизатсия	Ҳафтаи 5	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 6. Ташкилотҳои байналхалқӣ оид ба стандартизатсия	Вазифаи хонагӣ – ҳамкории байнихалқӣ дар соҳаи стандартизатсия	Ҳафтаи 6	Супоридан дар шакли хаттӣ. Ба таври ҷадвал пешниҳод намудан
Мавзӯи 7. Мафҳумҳои асосии бамеъёрдарории техниӣ	Вазифаи хонагӣ – мундариҷаи регламентҳои техникӣ	Ҳафтаи 7	Супоридан дар шакли хаттӣ. Презентатсияи вазифаи хонагӣ
Мавзӯи 8. Тартиби таҳия ва истифодаи регламентҳои техникӣ	Вазифаи хонагӣ – сохтори регламентҳои техникӣ	Ҳафтаи 8	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 9. Истилоҳот ва мафҳумҳои асосии сертификатсия	Вазифаи хонагӣ – баҳодиҳии мутобиқат	Ҳафтаи 9	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 10. Ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои дархосткунандагони аккредитатсия	Вазифаи хонагӣ – низлми давлатии аккредитатсия	Ҳафтаи 10	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 11. Мақсад ва принсипҳои сертификатсия	Вазифаи хонагӣ – сертификатсияи ҳатмӣ ва ихтиёрӣ	Ҳафтаи 11	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 12. Баҳодиҳии сертификатсия	Вазифаи хонагӣ – тартиби амалигардонии сертификатсия	Ҳафтаи 12	Супоридан дар шакли хаттӣ. Презентатсияи вазифаи хонагӣ
Мавзӯи 13. Сертификатсияи низоми сифат	Вазифаи хонагӣ – мафҳуми сертификатсия	Ҳафтаи 13	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 14. Нишондиҳандлаҳои сифати маҳсулот	Вазифаи хонагӣ – ҷиҳатҳои инсонии сифат	Ҳафтаи 14	Супоридан дар шакли хаттӣ. Презентатсияи вазифаи хонагӣ
Мавзӯи 15. Стандартҳои менеҷменти сифат	Вазифаи хонагӣ – стандарти силсилаи ИСО 9000	Ҳафтаи 15	Супоридан дар шакли хаттӣ
Мавзӯи 16. Ҳифзи ҳуқуқи истеъмолкунандагон	Вазифаи хонагӣ – Қонуни ҶТ “Дар бораи ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон”	Ҳафтаи 16	Супоридан дар шакли хаттӣ. Презентатсияи вазифаи хонагӣ

ФАСЛИ III: СИЁСАТ ВА РАВАНДИ БАҲОГУЗОРӢ

Баҳо мувофиқи Низомномаи амалкунанда оид ба низоми кредитии таълим гузошта мешавад. Ҳар ҳафта назорати ҷорӣ аз болои иштироки донишҷӯён дар дарсҳои лексионӣ ва амалӣ, фаъолнокӣ дар КМРО, иҷрои вазифаҳои хаттии хонагӣ ва супоришҳо барои КМД барпо мегардад. Дар охири семестр имтиҳони ҷамъбастӣ дар шаклҳои гуногун (тестӣ, шифоҳӣ, хаттӣ ва ғ. гузаронида мешавад).

Шумо дар охири нимсола баҳои ҷамъбастии умумиро соҳиб мегардед, ки он нишондиҳандаи натиҷаҳои кӯшишҳоятон дар муддати нимсола мебошад. Баҳои ҷамъбастӣ дар асоси ҷадвали баҳогузорӣ, ки аз ҷониби Шурои олимони донишгоҳ муайян шудааст, гузошта мешавад.

Фаъолияти академии донишҷӯ дар ҳар як давр (ҳар ҳафта: 2,5 + 6 + 4 = 12,5 хол).

Аз ҷумла: 4 хол – барои фаъолнокӣ дар машғулиятҳо лексионӣ;
6 хол – барои корҳои иҷрошуда доир ба КМРО (семинар, амалӣ ва ғ.);
2,5 хол – барои иҷрои кори мустақилона (КМД).

Муайян намудани рейтинги донишҷӯ дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони фанни таълимӣ низ дар асоси талаботи низоми холдиҳӣ-рейтингии ECTS ба амал оварда мешавад.

Аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳон доир ба фанни таълимӣ дар шакли тестӣ ё шифоҳӣ қабул ва гузаронида мешавад. Ҳаҷми саволномаи тестӣ дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳонӣ фанни таълимӣ ба 25 савол баробар аст. Барои фанҳои таълимии равияҳои илмҳои дақиқ аз ин камтар иҷозат дода мешавад.

Ба ҳар як ҷавоби дуруст – 4 хол муқаррар карда шудааст. Агар тест аз 25 савол камтар бошад, холи муқараргашта бояд ба 100 баробар карда шавад.

Холҳои дар рафти қабули аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони фанни таълимӣ бадастовардаи донишҷӯ ҳамчун ҷамъи холҳои санҷиши тестӣ дониста шудааст. Холҳои рейтингии дар аттестатсияи ҷамъбастӣ, имтиҳони фанни таълимӣ бадастовардаи донишҷӯ ба холҳои дар давоми семестр азхудкардаи ӯ илова карда мешаванд.

Баҳое, ки доир ба фан гузошта мешавад, ҷамъи холҳои дар давоми ҳафтаҳо бадастовардашуда ва натиҷаи имтиҳоноти ҷамъбастӣ мебошад. Холҳо ба таври зер тақсим карда мешаванд:

№	НАМУДИ НАЗОРАТ	ҲАФТАҲО ВА МИҚДОРИ ҲАДДИ АҚҚАЛИ ХОЛҲО																ИҶ	∑ холҳо
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	Барои фаъолнокӣ дар машғулиятҳо лексионӣ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		**64**
2	Барои корҳои иҷрошуда доир ба КМРО (семинар, амалӣ ва ғ.)	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		**96**
3	Барои корҳои иҷрошуда доир ба КМД	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5		**40**
4	**Дар ҳафта**	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5		**200**
5	**Ҳамагӣ дар маҷмӯъ**																	**100**	**300**

Баҳои ҷамъбастӣ доир ба фан тибқи формулаи зер ҳисоб карда мешавад:

$$Ич = \left[\frac{(ИФ_1 + ИФ_2)}{2}\right] \cdot 0{,}5 + Ич \cdot 0{,}5$$

Ифодаи ҳуруфӣ ва ададии баҳои донишҷӯ

Ифодаи ҳуруфии баҳо	Ифодаи ададии баҳо	Холи ҷавобҳои дуруст	Ифодаи анъанавии баҳо
A	*4,0*	$95 \leq A \leq 100$	Аъло
A -	*3,67*	$90 \leq A < 95$	
B +	*3,33*	$85 \leq B+ < 90$	Хуб
B	*3,0*	$80 \leq B < 85$	
B -	*2,67*	$75 \leq B- < 80$	
C +	*2,33*	$70 \leq C+ < 75$	Қаноатбахш
C	*2,0*	$65 \leq C < 70$	
C -	*1,67*	$60 \leq C- < 65$	
D +	*1,33*	$55 \leq D+ < 60$	
D	*1,0*	$50 \leq D < 55$	
Fx	*0*	$45 \leq Fx < 50$	Ғайриқаноатбахш
F	*0*	$0 \leq F < 45$	

Эзоҳ: Fx - баҳои ғайриқаноатбахшест, ки ба донишҷӯ ҳуқуқи дар омӯзиши такрории фан иштирок накарда, дар триместр (сессияи иловагӣ) бе пардохти маблағ супоридани имтиҳони фанни мазкурро медиҳад.

Сару либоси тавсиявӣ ва иштироки донишҷӯён дар тамоми машғулиятҳои дарсӣ (лексионӣ, семинарӣ, лабараторӣ ва ғ.) ҳатмӣ мебошад. Ба дарсҳо омадан худ аз худ зиёдшавии холҳоро намефаҳмонад, яъне иштироки фаъоли донишҷӯ ба дарсҳо зарур аст. Ҳангоми роҳ додан ба дарсшиканӣ ва ё сари вақт иҷро накардани супоришҳои аз ҷониби омӯзгор муқарраршуда донишҷӯ тавассути холҳои муайян ҷарима карда мешавад.

Фаъолнокӣ дар дарсҳои аудиторӣ ва КМРО ҳатмӣ буда, яке аз ташкилдиҳандагони холи ҷамъбастии донишҷӯ мебошад. Талаботи ҳатмии фан тайёрӣ ба ҳар як дарс мебошад. Зеро натиҷаи аз рӯи машғулиятҳои аудитории амалӣ бадастовардаи донишҷӯ, холҳои дар давоми баргузор гардидани машғулиятҳои дарсии ҷорӣ бадастовардаи ӯро ташкил медиҳанд. Донишҷӯ дар натиҷаи азхудкунии фанни таълимӣ дар машғулиятҳои аудиторӣ, иштирок ва фаъолнокӣ – 64 хол, корҳои мустақилонаи донишҷӯ бо роҳбарии омӯзгор (семинарӣ, амалӣ ва ғ.) – 96 хол ва барои КМД 40 холи имконпазирро дар ҳар як давраи академӣ ба даст орад.

Вазифаи хаттии хонагӣ иҷрои корҳои мустақилона ва навиштани кори мустақилона (иншо) вобаста ба мавзӯи додашуда мебошад. Иҷрои рефератҳо барои тамоми донишҷӯён ҳатмист. Меъёрҳои баҳогузории кори хаттӣ: пуррагии мундариҷа, андоза, мантиқи баён, доштани таҳлили ва хулосаҳо, саривақт супоридан.

Назорати марҳилавӣ ҳамаи мавзуҳои лексионӣ, вазифаҳои хонагӣ ва маводҳо барои хондан, ки дар муддати он баррасӣ гардидааст, дарбар мегирад ва дар шакли тестҳо ва баҳсу мунозираҳо вобаста ба мавзуҳои омӯхташуда амалӣ гардонида мешавад.

Имтиҳони фосилавӣ - шакли назоратест, ки бо мақсади муайян намудани дараҷаи азхудкунии барномаи фанни таълимӣ аз ҷониби донишҷӯён дар давоми ҳар як даври академӣ ду маротиба гузаронида мешавад. Имтиҳони фосилавӣ аз ҷониби омӯзгорони фаннӣ дар марказҳои тестии донишгоҳ ба таври тестӣ гузаронида мешавад.

Имтиҳони ҷамъбастӣ (финалӣ) дар шакли шифоҳӣ ё хаттӣ баргузор мегардад ва шаклҳои гуногуни супоришҳоро дарбар мегирад: саволҳои кушода, ҳалли мисолу масъалаҳо. Меъёри гузоштани баҳои имтиҳонӣ: пуррагӣ ва дурустии ҷавобҳо, мантиқ ва тарзи баён.

ФАСЛИ IV: ТАЪМИНОТИ ТАЪЛИМӢ-МЕТОДИИ ФАН

4.1. Рӯйхати адабиёти тавсияшаванда

4.1.1. Адабиёти асосӣ

Қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ.
- Дар бораи стандартонӣ.
- Дар бораи баҳодиҳии мутобиқат.
- Дар бораи сертификатсияи маҳсулот ва хизматрасонӣ.
- Дар бораи таъмини ченаки ягона.
- Дар бораи ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон.
- Маҷаллаи «Стандарт ва сифат»

1. Баскаков М.И. Сертификация продукции и услуг с основами стандартизации и метрологии: Учеб.пособие. – Ростов-на-Дону: Издательский центр «МарТ», 2000. – 256 с.
2. Белкин И.М. Средства линейно-угловых измерений: Справочник. – М.: Машиностроение, 1987. – 368 с.
3. Билолов И. Б., «ТОҶИКСТАНДАРТ» мақсад ва ҳадафҳо. Нашрияи «Рӯшноӣ», Душанбе, 2002.
4. Бирюков Г.С., Серко А.Л. Измерение геометрических величин и их метрологическое обеспечение. – М.: Изд-во стандартов, 1991. – 368 с.
5. Болдин Л.А. Основы взаимозаменяемости и стандартизации в машиностроении. – М.: Машиностроение, 1984. – 272 с.
6. Брянский Л. Н., Дойников А.С. Краткий справочник метролога.: Изд-во стандартов, 1991. – 79 с.
7. Бурдун Г.Д., Маркин Б.Н. Основы метрологии. – М.: Изд-во стандартов, 1972. – 312с.
8. Бурдун Г.Д. Справочник по Международной системе единиц. Изд. 2-е, доп. – М.: Изд-во стандартов, 1977. – 232 с.
9. Взаимозаменяемость, стандартизация и управление качеством продукции. / Радкевич Я.М., Сычев Л.С., Тимофеев В.Б., Черни А.В. – М.: МГГУ, 1991. – 88 с.
10. Восканян Г. А., Русско – персидский словарь. М.: Русский язык, 1986.
11. Государственная низом стандартизации: Сб. стандартов. – м.: Госстандарт России, 1994. – 134 с.
12. Дунин-Барковский И.В. Взаимозаменяемость, стандартизация и технические измерения. – М.: Машиностроение, 1975. – 352 с.
13. Иванов А.Г. Измерительные приборы в машиностроении. – М.: Изд-во стандартов, 1981. – 496 с.
14. Коротков В.П., Тайц Б.А. Основы метрологии и теории точности измерительных устройств. – М.: Изд-во стандартов, 1978. – 352 с.
15. Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учебник для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 711 с.